

PR. 155/21.04.22
CPS

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-2695 din 11.05.2022

La nr. 155 din 21.04.2022

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 2 (două) file.

Director

Iulian RUSU

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr. <u>1129</u>		
" <u>12</u> "	<u>05</u>	<u>2022</u>
Ora		

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions and activities. It emphasizes the need for transparency and accountability in financial reporting.

2. The second part of the document outlines the various methods and techniques used to collect and analyze data. It includes a detailed description of the experimental procedures and the statistical tools employed.

3. The third part of the document presents the results of the study, showing the trends and patterns observed in the data. It includes several tables and graphs to illustrate the findings.

4. The final part of the document discusses the implications of the results and provides recommendations for future research. It also includes a conclusion and a list of references.

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO22/7935 din 06.05.2022

la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități (art.36 și art.49)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este Deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei a fost plasat pentru consultare publică pe pagina web a Parlamentului Republicii Moldova, cu anexarea notei informative, fiind asigurat accesul părților interesate. Totuși, nu a fost respectată norma prevăzută la art.8 lit.a) din Legea nr.239/2008, care prevede publicarea anunțului cu privire la inițierea elaborării proiectului de decizie.

Prin urmare, deși rigorile de transparență decizională au fost respectate fragmentar, părțile interesate au avut acces la proiect și materialele aferente acestuia.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, proiectul are drept scop *„aducerea în concordanță a prevederilor Legii nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, cu prevederile din proiectul de lege nr.141/2022 pentru modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2022, nr.205/2021.”*

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune modificarea art.36 din Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, prin reglementarea subvenționării parțiale a Asociațiilor Obștești „Asociația Nevăzătorilor din Moldova” și „Casa Republicană de Cultură a Surzilor din Moldova”, în vederea asigurării accesului persoanelor cu dizabilități la obiectivele și manifestările culturale.

Suplimentar, se propune excluderea cuvintelor *„și de la locul de trai (raioane/municipii)”* din textul art.49 alin.(4) din Legea nr.60/2012, declarat neconstituțional potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr.3 din 24.02.2022. Astfel, mărimea compensației pentru serviciile de transport acordată persoanelor cu dizabilități locomotorii, persoanelor cu dizabilități severe și accentuate, copiilor cu dizabilități, precum și persoanelor care însoțesc persoane cu dizabilități severe sau copii cu dizabilități, va fi stabilită reieșind din categoria beneficiarului, indiferent de locul de trai (raion sau municipiu). Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesul beneficiarilor de compensații de transport, potrivit Legii nr.60/2012, care se vor bucura de compensații stabilite conform categoriei beneficiarului, indiferent de locul de trai (raion sau municipiu). Totodată, proiectul este elaborat în suportul Asociațiilor Obștești „Asociația Nevăzătorilor din Moldova” și „Casa Republicană de Cultură a Surzilor din Moldova”, prin subvenționarea parțială de către stat a activităților acestora, în contextul facilitării accesului persoanelor cu dizabilități la obiectivele și manifestările culturale. Astfel, constatăm că interesul promovat este conform interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de *„nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.*

În nota informativă sunt specificate condițiile care au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite cu precizarea principalelor prevederi și evidențierea elementelor noi.

Prin urmare, considerăm că nota informativă conține o serie de argumente concludente în ceea ce privește necesitatea promovării proiectului.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”.

Implementarea proiectului va presupune cheltuieli suplimentare din bugetul de stat, în acest sens autorul enunțând următoarele: „Sursele financiare necesare pentru promovarea proiectului respectiv, au fost identificate și redirecționate de la alte programe de asistență socială în procesul de rectificare a Legii bugetului de stat pentru anul 2022.

Astfel, sursele identificate sunt suficiente pentru implementarea inițiativei legislative pe care o înaintăm, care presupune 2 400,0 de lei necesare pentru activitățile culturale, 19 967,1 mii lei pentru majorarea compensațiilor pentru serviciile de transport și pentru majorarea cu 33,3% a compensației respective, în contextul majorării tarifelor pentru efectuarea transporturilor rutiere de persoane prin servicii regulate în trafic raional și interraional, care constituie suma de 34 555,0 lei.”

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului nu reglementează în mod direct activitatea agenților publici și/sau a entităților publice, însă indirect, normele proiectului se referă la sarcina entităților publice responsabile de stabilirea și acordarea compensațiilor de transport, în vederea stabilirii acestora conform categoriei beneficiarului.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul de act normativ a fost elaborat în scopul modificării Legii nr.60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, având drept obiectiv subvenționarea acțiunilor culturale ale persoanelor cu dizabilități și majorarea compensațiilor pentru serviciile de transport în vederea incluziunii sociale a acestora.

Proiectul a fost promovat cu respectarea rigorilor de transparență decizională, statuate de Legea nr. 239/2008, fiind asigurat accesul părților interesate la proiectul de decizie.

Normele proiectului sunt conforme interesului public, nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului și nu conțin factori sau riscuri de corupție.

06.05.2022

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Daniela Carbuni , Inspector superior

